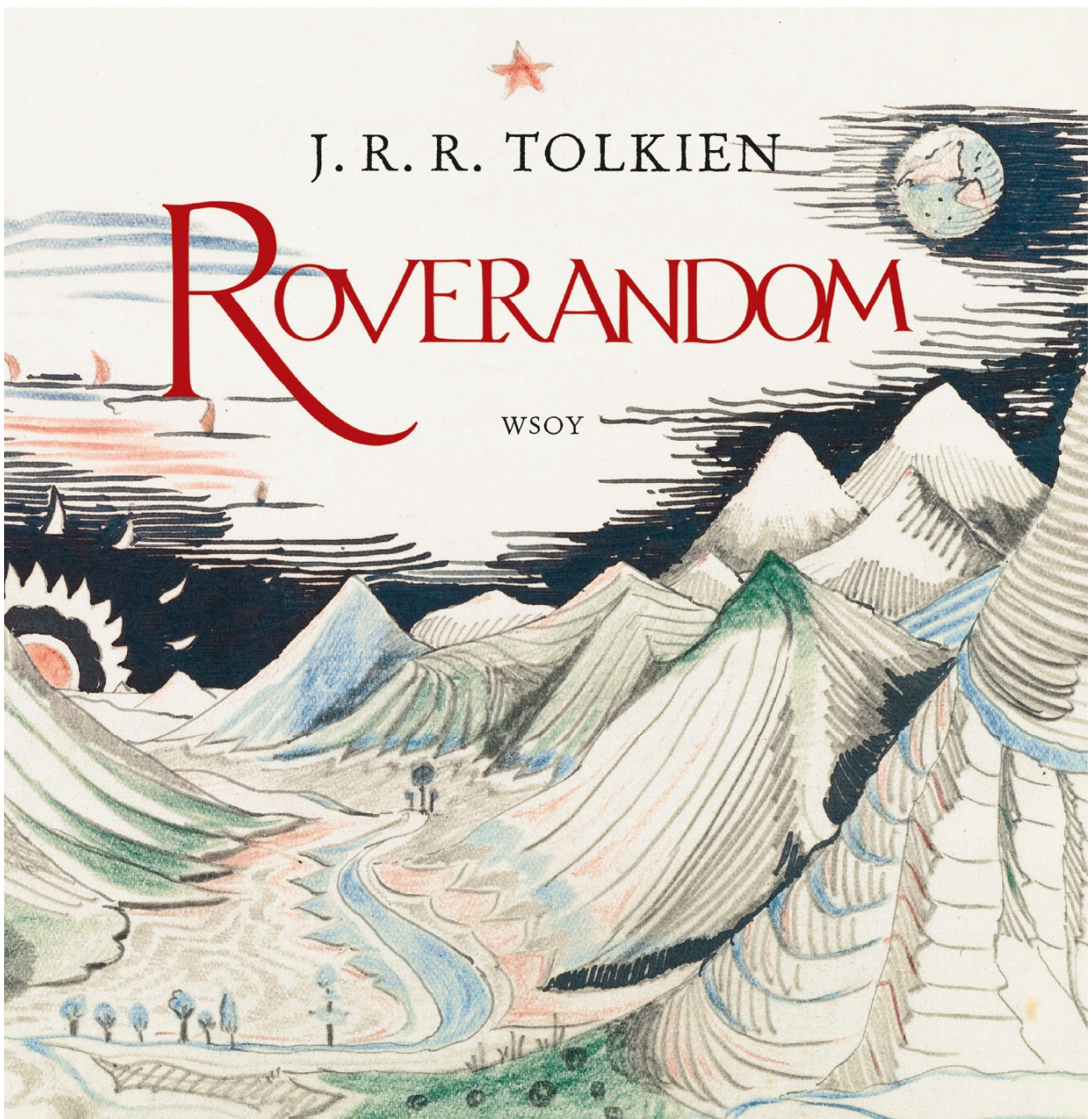


J. R. R. Tolkien (suom Kersti Juva): Roverandom

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ J. R. R. Tolkien (suom Kersti Juva): Roverandom (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/j-r-r-tolkien-roverandom/>)

J. R. R. Tolkien (suom Kersti Juva): Roverandom



PEKKA. J. PAUSSU

Herra Tolkien ei kirjailijana esittelyjä kaipaa – päätuotantonsa osalta. Usein kuitenkin unohdetaan hänen monitahoisuutensa, jossa suurten fantasiaeepostenkin taustana ovat sadut. Seikka näkyy eniten tässä pienoisoromaanissa, joka kuuluu vähemmälle huomiolle jääneeseen Tolkienin varhaistuotantoon.

Tekstin alkuperänä on kertomus, jonka John Ronald Reuel sepitti lohdutukseksi pojalleen, jonka arvokas lelukoira hävisi merenrannan hiekkaan. Kun kyseessä on eräs fantasian lajityypin perustajaisiä, on satujenkin laji osa genren historiaa – asia joka joissakin yhteyksissä unohdetaan.

Kustannusmaailman kiemuroiden takia teos julkaistiin vasta 1998, kauan Tolkienin maallisen poistumisen jälkeen. Hän tarjosi aikanaan käsikirjoitusta julkaistavaksi Hobitin vanavedessä, mutta sen jättimenestyksen myötä kustantaja vaati ensisijaisesti Reppulin tarinalle jatkoa, josta tuli tunnetusti *Taru sormusten herrasta*.

Roverandom siis jäi, mutta ehkä se ei ollut enää tekijälleen niin tärkeäkään? Myöhemmin, kun kaikella Tolkienin kirjoittamalla oli jo valtava kysyntä, toimitti hänen perikuntansa myös tämän käsikirjoituksen julkaistavaksi. Kyseessä on Kersti Juvan alun perin 2001 ilmestyneen suomennoksen tarkistetun laitoksen ensimmäinen painos. Se sisältää myös tekijän oman, viitteelliseksi jäävän kuvituksen. Nämä muutamat, viehättävän vanhahtavat akvarellit ja värikynäpiirrookset ovat kuitenkin oiva lisä tarinan tunnelman kannalta.

Päähenkilö, anteeksi eläin, siis on samanniminen koira. Kun se puree erehdyksessä lahkeeseen äksyä velhoa, taiotaan se pikkuseksi lelukoiraksi. Roverandom on sanaleikki, jossa yhdistyvät yleinen koiran nimi ja kulkijaa tarkoittava rover sekä random, sattumanvaraisuus. Joka onkin hyvin kuvaavaa, seikkailut vievät koiran niin kuuhun kuin valtameren syvyysiinkin. Tällaiset (tuolloin) saavuttamattomat paikat kiehtoivat kirjailijoiden mielikuvitusta, jota syystäkin hyödynnettiin erityisesti fantasiagenressä, lukuisine esimerkkeineen, joista yksi on täysin erilaisia maailmoja luonut H. P. Lovecraft. ^

Sadullisuuden ohessa Tolkien viihdyttää aikuisempia lukijoitaan herkuttelemalla monilla humoristisilla sutkauksilla, jotka viittaavat usein mytologiaan tai reaalimaailmaan. Pieteetillä toimitetun laitoksen kattava selitysosio avaa niiden konteksteja ansiokkaasti.

Välillä sarjakuvamaiseksi äityvä vilinä ja vilske tuo mieleen hänen ehkä suurimman faninsa, Terry Prachettin vekkulin tyylin. Seuraavasta otteesta huomaa myös, kuinka käännös tavoittaa mainiosti alkuperäistekstin hengen, ja antaa kuvan Tolkienin kekseliäästä maailmanselittämisen logiikasta, kun Roverandomille luennoidaan meren valtakunnan elämästä:

“Voit arvata, että meressä voi mennä vinoon moni asia, johon paraskaan TAM* ei pysty vaikuttamaan, ja sitten on paljon sellaista minkä kanssa hänellä ei kaiken järjen mukaan kuuluisi olla mitään tekemistäkään. Laivoja haaksirikkoutuu ja uppoaa silloin tällöin ja mätkähtää jonkun meren asukkaan talon päälle, meren pohjassa sattuu räjähdyksiä (kyllä vain! Siellä on yhtä pahoja tulivuoria kuin meillä) niin että jonkun kantakirjakultakalaparvi tai vuokkopenkki tai ainokainenhelmiosteri tai kuuluisa kallio- ja korallipuutarha lentää meren virtoihin, tai villikalat tappelevat valtatiellä ja kaatavat kumoon merenlapsia, tai hajamieliset hait uivat sisään ruokasalin ikkunasta ja pilaavat päivällisen tai mustissa kuiluissa asuvat syvät pimeät sanoinkuvaamattomat hirmut tekevät pahojaan ja vielä pahempaa.” (s.129-130)

* TAM on velholle annettu titteli, 'Tyynenmeren ja Atlantin Maagi' (huomautus omani).

Samalla Tolkien tuo jo tässä varhaisessa teoksessaan hienovaraisesti esiin huolensa jota ihmisen toiminta aiheuttaa ympäristölle. Ajatuksissaan hän oli paljon edellä aikaansa, kun maailmansotien välillä luonto nähtiin etupäässä hyötytarkoituksessa ja vain resurssien varastona. Tunnetuin esimerkki löytyy myöhemmin Sormusten herrasta, kun Entit, puuolennot kostavat Sarumanin örkeille Rautapihan puiden tuhoamisen. Näiden tasojen myötä teos kasvaakin aidosti koko perheen kirjallisuudeksi.

^

Kaikkea Tolkienin kirjoittamaa verrataan tietenkin aina Taruun sormusten herrasta. Vaikka sen eepinen fantasia yltyy välillä niin valtaisaksi, yleväksi pauhuksi kuin kaameaksi synkkyydeksikin, on yhtä lailla kaiken takana silti, aina se satujen herkkä ja viaton lapsen sydän. Se sama sykkii Roverandomissa, ja joka erottaa Tolkienin teokset siitä valtavasta määrästä muodollisesti pätevää – mutta usein ontoksi jäävää geneeristä fantasiakirjallisuutta.

Pientä nurisemistakin voisi halutessaan löytää, kuten että koiran hahmoa ei pohjusteta yhtä hyvin kuin Tolkienin myöhempien suurteosten päähenkilöitä, ja että tapahtumien kuljetus on välillä turhankin äkkinäisen tuntuista. Toisaalta Tolkien itse ei koskaan viimeistellyt käsikirjoitustaan lopulliseen muotoonsa.

Ja ennen kaikkea: Mitä sitten! Teos on raikas tuulahdus menneiltä ajoilta, jonka hienous on sen vilpittömyydessä. Vain tarinana jonka isä on kehitellyt lapsilleen, ilman laskelmointia menestyksestä, tai ideaa että lasten- ja nuortenkirjallisuus kuuluisi valjastaa vain moralisoinnin välineeksi. Siksi sillä ei saarnata, eikä pyritä luomaan sen paremmin mitään kaupallisesti hyödynnettävää franchisea.

Kun kaikesta paistaa vain aseistariisuva isän rakkaus, antaa se luvan kuvitella ja lentää sen siivin, vaikkapa niin että kuunsilta meren yllä voi johtaakin itse kuuhun, jossa asustaa Kuu-ukko ja ukolla oma kuukoiransa. Kukapa tietää? Onneksi maailmassa oli Tolkien, ja edelleenkin niitä jotka hänet aina löytävät.

J. R. R. Tolkien: *Roverandom* (suom. Kersti Juva, WSOY 2024).

Pekka. J. Paussu on kirjallisuuden ja kirjoittamisen maisteri.

« Previous:

Olga Tokarczuk (suom Tapani Kärkkäinen):
Empusion (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/olga-tokarczuk-empusion/>)

Next:»

Karel Čapek (suom Maria Bui):
Koiratarinoita (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/karel-capek-koiratarinoita/>)



admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

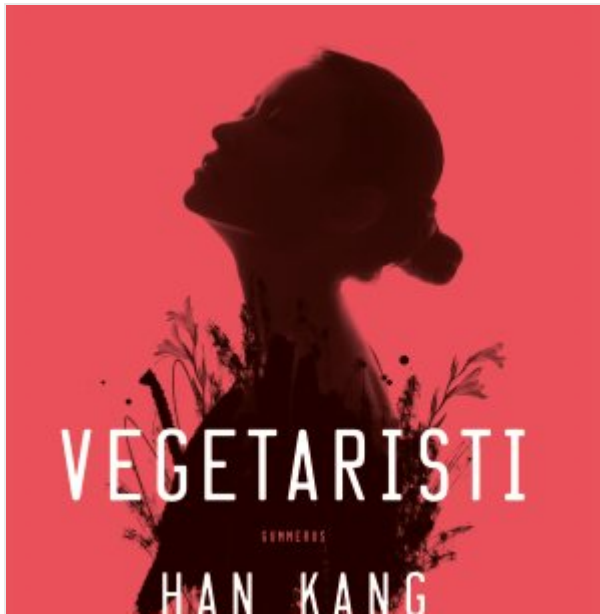
Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Han Kan Nobelisti 2024 ! Anna Pehkorannan essee *Vegetaristi* romaanista
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/han-kang-vegetaristi/>)

Han Kanin lyyrinen proosa sekä tekstin läpitunkeva visuaalisuus ja hetkittäinen maalauksellisuus muodostavat lähes hypnoottisella tavalla häiritsevän kontrastin romaanin monin paikoin groteskeille ja väkivaltaisille tapahtumille.(Anna Pehkoranta)





Jaakko Kankaanpää kommentti Koiratarinoita arvioon:

"Paikoin tekstiin on jäänyt kömpelyyksiä, mutta konekäännöksiin totuneet osaavat ohittaa ne vaivaantumatta." Jahas. Se on meille ihmiskääntäjille game over nyt, kun kirjallisuuden ja kirjoittamisen dosenttikin on sitä mieltä, että konekäännösten kömpelyyksiin ollaan jo totuttu eivätkä ne enää haittaa. Kiitos ja sammutan valot mennessäni.



Taina Saarinen kommentti Koiratarinoita arvioon:

Pilkku, jota konekäännöksessä ei ehkä olisi:

”– samaa lämmintä huumoria, kuin hänen –”.

Koska kirjoittaja ei ole kone, poistakoon pilkun, jolle ei tuossa kohdassa ole perustetta. Pilkku hidastaa lukemista, töksäyttää kuin askel äkisti kuoppaan osuessaan.

ja

Montako konekäännöksiin tottunutta ja niitä vaivautumatta lukevaa lukijaa meillä on? Saattaa hyvinkin olla niin, että yhtä monta kuin heitä, jotka eivät ollenkaan lue laisinkaan ja voisivatkohan olla jopa samoja henkilöitä.

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)



Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)



Victor Dixen: Pimeyden hovi (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/victor-dixen-pimeyden-hovi/>)

Ilmar Taska: Tulevaisuuden kutsu (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/ilmar-taska-tulevaisuuden-kutsu/>)

Iain M. Banks: Pelaaja (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/iain-m-banks-pelaaja/>)

Liu Cixin: Muurahaisia ja Dinosauruksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/liu-cixin-muurahaisia-ja-dinosauruksia/>)

Iain M. Banks: Muista Flebasta (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/iain-m-banks-muista-flebasta/>)

Arthur Machen: Suuri jumala Pan (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/arthur-machen-suuri-jumala-pan/>)



KIRJOITTAJAT

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/mari-koski/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/saara-laakso/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/riikka-lauttamus/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/laura-vaananen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/juha-pekka-kilpio/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/vesa-rantama/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/joni-nikkola/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/marita-karkkainen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/hanna-miia-siisiainen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/karoliina-haverinen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/katri-komi/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/riikka-simpura/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/marianna-penttila/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/anna-pehkoranta/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/raisa-marjamaki/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/marjo-vallittu/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/antti-niskanen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/erkki-vainikkala/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/johanna-ikonen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/keijo-virtanen/>)



. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/mikko-keskinen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/essi-varis/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/nasti-rings/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/markku-nivalainen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/anna-leena-toivanen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/marjatta-ripsaluoma/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/mirva-karkinen/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/kristian-blomberg/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/jani-vanhala/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/aleksis-salusjarvi/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/mirka-korhola/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/joonas-santti/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/henri-nerg/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/penjami-lehto/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/riikka-ylitalo/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/maaria-paajarvi/>)

. (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/liisa-rinne/>)

Eva Sundgren (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/eva-sundgren/>)

Liisamari Seppälä (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/liisamari-seppala/>)

Pirjo Kantojärvi (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/pirjo-kantojarvi/>)

Riitta Vaismaa (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/riitta-vaismaa/>)

Risto Niemi-Pynttäri (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/risto-niemi-pynttari/>)



Sara Savolainen (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/sara-savolainen/>)

Tomi Sirviö (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/tomi-sirvio/>)

Vesa Lahti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/tag/vesa-lahti/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes

